ID TALLINGS, ID(E)/IDE TIALLINGS → IED TJALLINGS IE, DE (9, 10): 1543: "de fenne, dat meer, op de noorderzijde de Ee, op 't west de Graft" (Bb. 251b).- *"De rivier de Ee, in Smallingerland ontstaan, vereenigde zich westwaarts met vele poelen, naar Grouw, waaruit eene gracht (fossa) is aangelegd, welke noordwaarts, langs de oude stad Wartena, vloeide naar Tietjerksteradeel; welk bestaan van die aloude stad een bewijs oplevert van het veelvuldig gebruik van dat vaarwater; terwijl van af Grouw een andere tak, insgelijks noordwaarts, door onderscheidene meeren en waterleidingen, langs Warga, tot op de hoogte van Leeuwarden, thans onder verschillende namen bekend, afvloeide, waarna het afstroomend water, weder onder den naam van de Ee bekend, door Leeuwarderadeel, Ferwerderadeel en Dantumadeel, langs Dongeradeel en Dockum stroomt." (Daam Fockema yn De Vrije Fries IV, 1846, s. 250-251) (OS).*- Etymology: "de foarm Ie, út âlder Ee (= wetter)" (Fr. Nk. II s. 61-62).- → DE PEANSTER 'IE, DE SITEBUORSTER 'IE, DE WIDE 'IE

IED 'TJALLINGS' FINNE, DE (12): Diakb. 1708: "20 Meij van Saecke Obles wegens en Jaer lant huier van Ief [!] Talinghs finne 37-16-0"; 1709: "Yd Tiallings fenne"; 1710: "Id Tallings fenne"; 1713: "Ies [!] Talinghs finne"; 1715: "Ief [!] Taling(h)s finne", "Yed Tiallinghs finne"; 1717: "Ide fenne"; 1723: "een stuk lands groot twe- en twintig pm Yd Tjallings Fenne genaamd beswaart met vier florenen gelegen onder den dorpe Grou".- → ûnder DE IED TJALLINGS 'MOLE

IED TJALLINGS' 'HÚSSTEE, IT (12): A. J. van Sminia wie as eigener fan "Feddema" yn 1797 neistlizzer: yn dy hoeke sil it hússté dus to sykjen wêze.- Diakb. 1706: "ontvangen wegens Lans Huir van Id Tiallings huis steed"; 19-12-1706: "van Auke Jelles ontfangen die hier van Ief [!] Talinghs huis steed 21.0.0"; 1720: "een Jaer land huier 't Huis stee genaemt"; 1721, 1722: "het Huis stee"; 1723: "een stukje Yd Tjallings huis steed genaamt groot omtrent drie pm gelegen onder den dorpe Grou"; 1724: Yd Tjallings huis steed".- "3 pm land onder Grouw Yde Huis steed genaamd" (LC 2-11-1796). "zeekere 3 pm greidland (Yde Huistee genaamd) vrij van floreen, laast by T. Pytters in gebruik geweest, onder Grouw; Naastlegers: Arent Jan van Sminia ten O. en W.; de alg. vaart ten Z., de coopers [de widdo fan Everwinus Wassenbergh to Ljouwert, eignerske fan "Allingawier"] ten N." (Prokl. 11-9-1797): dizze 3 pm wurde yn 1798 neamd ûnder Hoxma (Floreenkohier nû. 22)

IED 'TJALLINGS' MIEDEN, DE (8, 15): Diak. 22-11-1711: "Ontfangen van de weduwe van Sake Oebles wegens Lands huier Yde tiallings mieden genaemt 42.0.0"; 22-11-1712: "ontfangen van de wedu van Sake Oebles wegens Lands huier Ieds mieden genaemt 42.0.0"; 1715: "Yef [!] Talinghs mieden", "Ief [!] Talinghs mieden"; 1717: "Jde myeden"; 1720: "aen bysitter Asperen betaelt wegens het maken van Dijckhuister syl van Yd Tiaellings landt"; 1723: "een stuk lands groot agtien pm beswaart met twe Florenen en twaalv stuiv. gelegen onder den dorpe Grow Yd Tjallings mieden genaamt".- "18 pm land o. Grouw de Yde Mieden genaamd" (LC 2-11-1796).- "zeekere agtien Pondm Greidland (Yde Mieden genaamd) beswaard met 2 floreenen 12 stvs. in de alg. aanbring, onder Grouw, by

Ruurd Willems in gebruik, ten Broecke Hoekstra [½ eigener fan Lyts Fenwierstra] ten O.; de Vaart ten W. en A. J. van Sminia [hie 7 pm yn Gr. Fenwierstra] ten Z. en N." (Prokl. 11-9-1797). De keappriis wie 47 Car.gls; it sil licht lân west ha hwant foar goed lân waerd doe 90 Car.gl. bitelle
IED 'TJALLINGS' MOLE, DE (5): Diakb. 1691: "Yed Tiallinghs moolen"; 1693: "IJed Tjallinghs meulen"; 1700: "Yed Tjallinghs water molen"; 1705:"meulen op Ids Tiallings plaats"; 1712: "Ieed Tiallings mullen"; 8-4-1715: "aen sent pyters betaald wegens en neuwe mullen staende op Ief [!] Talings finne 150-0-0"; 9-5-1715: "aen Ritske dircks betaelt wegens en half kanne teer toe die neuwe muelen op Ief [!] Talinghs finne 1-16-0"; 24-1-1716: "aen Joucke gerbens betaelt wegens het teeren van de nieuwe mullen opt deels wal"
IED 'TJALLINGS' PLEATS, DE (7): Diakb. 29-12-1689 "ontvangen van Aete Wijtzes en Jelle Cornelis weegens Landt huyr van Yed Tjallings plaats 38.3.0"; 1695: "ontfangen de Landt huyr weegens de polle van Yed Tjallinghs plaats"; 1705: "Ids [!] Tiallings plaats"
IED 'TJALLINGS' PÔLE, DE (7): Diakb. 30-11-1695: "ontfangen van Rinze Sioerdts de Landt huyr weegens de polle van Yed Tjallinghs plaats 21-0-0"; 5-11-1696: "Ontfangen van Rinze Sjoerdts weeduwe weegens Landthuyr van IJed Tjallinghs polle"; id. 1701, 1703.- 1704: "ontvangen van Auke Jelles aan landthuyr de Polle genaamt."- "zeekere plak grond ijfs Blle [m.w. Polle?] genaamt gelegen over de Grouw" (Prokl. 13-3-1797).- *Giet it hjir wol hyltyd om deselde pôlle? (TH)*
IED TJALLINGS' 'TOOLVE, DE (12): Diakb. 1716: ontvangen wegens het nieuwgras vab IJed Tiallinghs twalwe"
IEDS/IEED/IEF/IES/IJ(E)D → IED.- 'INDYCK, DE → DE 'YNDYK
'INGEBUORREN, IT (7, 8): oan de noardeastkant fan Grou.- 1543: "in 't oest ant waeter heetende de Graft, int West ant waeter heetende de Musel int noordt an Engebueren landen" (Bb. 108a); "Anghebuere guedt" (Bb. 110b); "Engelbuere guedt" (Bb. 111b); "Engebuere guedt" (Bb. 112a).- "Ingebuyren zaete te Grou" (Prokl. 1568, kolleksje A. J. Andreae).- *OS: "Engebuiren" (Stkoh. 1640, 1698, nû. 43).- "Enge Buiren" (Schot. 1694;* 1718).- "Engebuyren" (Stkoh. 1728).- *1731: Secr. van Iddl Bruinsma koopt een plaats Enjehuizen [m.w. Engebuiren? TH] genaamd onder Grouw (SW).-* "Engebuuren" (E 1848).- "Engebûrren (in de dagelijksche spreektaal meest Ingebûrren genoemd), Engeburen, geh[ucht] onder Grouw" (Fr. Nl.).- "Ingebuorren" (Pln. I s. 24)
"INVENIMUS 'POSTUM" (6): G. Keidel, Oostergoostr. 90
"'INVLUGHT, D'" (6): mr N. M. de Goede-Lodder, Nije Kade 8
IPE [= YPE BLIJSTRA] SYN 'ROEK → DE LYTSE 'ROEK
IRNSUMER → JIRNSUMER

JAN GOÁRTERS 'HOK, IT (6): *Jan J. Gorter (* Grou 6-3-1844) - te Grou wurdt de fan útsprutsen as "Goárter" - syn hok wie dêr't VVV yn 1927 it Theehús (Marswei 9) sette (TH)*
JAN 'OENES' LANNEN, DE (8): 1543: "opt noordt de Folckertsloet, aen suyder syde Jan Onyslanden" (Bb. 108b).- *Jan Oenes (Gravius) buorke op Mellema of Noardwalstra (TH)*
JAN 'ONYSLANDEN, DE → DE JAN 'OENES' LANNEN

JANS'SLEAT, DE (a) (10): *ferbynt de Ie mei de Modderige Bol.- "Janssloot" (E 1848: kaert fan Smellingerlân) (TH)*
JANS'SLEAT, DE (b) (10): komt op âldere topografyske kaerten foar as "Janssloot" = it eardere Ald Swin.- → Trije Grouster Stúdzjes s. 14.- → DE ABE JANS' 'SLEAT
JDE → IED
'JELKE' LÂN, IT (12): in foar in part forfeante tippe lân yn 'e eastlike ein fan it Wyldlân yn it Grouster territoir
'JELKEMA STATE (7): "Romckema en Jelkema Staeten te Grou" (Proklb. 1571, kolleksje A. J. Andreae).- = Jelsama Sate? (→ dêr)
JELLE KNJILLES' 'WETTERMOLE, DE (5): Diakb. 1699: "betaalt weegens arbeydtsloon en geleverde materialen /.../ aan Jelle Cornelis Waatermolen": net lokalisearre
JELLE WIGLES DE 'VISSER WEI, DE (14): rint fan de Stasjonswei troch it Hôflân en it Leechlân nei Idaerd mei in tûke nei Wergea en in tûke nei Warten (riedsbislút 30-12-1957)
'JELSAMA SATE (7): 1565: "twee saeten lands Romckama en Jelsama genoempt, gelegen te Grouw int Noorteynde" (Reg. van decretale verkoopingen Hof v. Frl. dl 3 s. 626): in forskriuwing foar "Jetsma"? *Taelkundich past Jelsama noch Jelkema (→ dêr) by Jetsma; wol lizze Greut en Lyts Jetsma lykas ek it mei Jelkema en Jelsema yn ien sike neamde Romkema (→ dêr) yn 'e Suderburd (TH)*
JELSMA (7): "Op Meynerts buyren een zaete Jelsma" (Proklb. 1571, kolleksje A. J. Andreae).- *Schoustra forwiist nei Jelkema - en dêrmei dus ek nei Jelsama, dêr't Jelsma hiel skoan de forkoarte foarm fan wêze kin -, allinne Romkema en wierskynlik dus ek Jelkema of Jelsama en de beide Jetsmapleatsen lizze net op Trijehûs (Meindertsbuorren), mar yn 'e Suderburd (TH)*
JETSE JO'HANNES' FEAN, IT (12): Diakonijb. 9-11-1785: "Aan Wietse Gerbens Betaalt voor het Haalen van 11 Scute Bagelaar uit Jetse Johannes Feen onder Ernewoude Die scute Een gulden fieftien st.: 19.5.-; 22-12-1785: "Aan de Feenbaas Jetse Johannes woonagtig tot Eernewoude Betaalt voor twalf fuir Baagelaar De Scute 13 gn: 156.-.-": hjir moat men dus út opmeitsje dat 1 fjûr = 1 skûte
JETSMA → GREUT 'JETSMA, LYTS 'JETSMA
'JETZOMA STAETEN (7): "Jetzoma Staeten te Grou" (Proklb. 1568, kolleksje A.J. Andreae).- → GREUT 'JETSMA, LYTS 'JETSMA
JIRNSUMER 'DYK, DE (14): it ein dyk tusken it spoar en de Jirnsumer Syl, nou offisjeel de REINERS'WEI doopt (TH)
JIRNSUMER 'SYL, DE (10): 1-10-1450: "dat wij Popka [Harengha] ende Ziert [to Apaen] foers. habbet dijsse thre sylen als Dampstera grata syl ende dij litick sijl deer bij ende Hijttingha sijl oen nymmen tho hoden ende tho werrian" (O.O.II nû. 30 = Accoord inzake het onderhouden van drie Leppazijlen in den ouden dijk).- "Irnsumer Zyl" (Schot. 1694, 1718).- "de Irnsumer-zijl" (E 1848).- Om 1750 hinne wurdt de draei oer de Jirnsumer syl forwidere en troch de stêd Ljouwert forfongen troch "een goede en bekwaame Flap ofte draaibrug" makke, dêr't it doarp Grou "drie hondert Caroli Guldens klinkende munten" ta bydraecht; fan doe ôf oan moast der tol bitelle wurde foar "wagens, cheesen, paarden, koebeesten en ander vee, dese brug passeerende"

'JOADETSJERKHÔF, IT (12): in kop midden yn in stik lân (→ "It slot op Sitebuorren", Fr. Lbbl. 17-6 en 12-8-1955) (OS)
JOGCHUM 'NIEUWENHUISSTRJITTE, DE (2): J.'NIEUWENHUISSTRAAT
JOL, DE (2): strjitnamme (jown 23-12-1965) (doopt 4-10-1948
JONGAMA (7): 1543: "Junghama guedt te Weegs eyndt" (Bb. 110b; *OS: mei Weegs eyndt wurdt bidoeld de ein fan de lettere Stasjonswei).- "Jongema" (Stkohier 1640, 1698, nû. 4; Reiner Reiners pleats 1664) (OS).-* "Jongama" (Schot. 1694, 1718; E 1848).- "Jongama-state" (Fr. Nl.).- "Jongema" (Forkeapboekje 1902, loazjemint K. Budstra)
JONGE 'PRINS", "DE (4): *"Aarn Hanses [Raerd 5-5-1727 - Grou 29-7-1770], Hospes in de Jonge Prins van Frieslandt tot Grouw" lit 5-8-1754 "Verkaatsen een Curieuze Zilveren Bal" [nou yn 't Frysk Museum] - "Nog wordt aan de Liefhebbers van Zeilen bekent gemaakt dat bovengedagte Hospes genegen is op Dinsdag den 6 Augustus 1754 te laten Verzeilen een Vleugel en Baltje, extra mooy gemaakt, mits dat de Jagten boven de 22 Voeten moeten lang zijn", mar foar de jachten ûnder de 22 foet waerd ek "een extra mooy Vleugel en Baltje" forsyld (Twee eeuwen Leeuwarder Courant, 1952 s. 16) (OS).-* Prokl. 7-7-1755: "wel ter nering staande herberg in den dorpe Grouw, "de Jonge Prins" genaamt, waarin de neringe zedert menschen heugen al met goed succes is voortgezet /.../ Aan Hanses als tegenwoordige bruiker /.../ hebbende Gerben Ruerds c.s. ten O. en de Old-schriever A.F. Abrahamy ten W.".- *1755: Corn. Peizel (+ 31-3-1795) olt Excuteur van Idaarderadeel koopt een herberg genaamd "de Jonge Prins"; 1763: Sjoerd Leumes (+ 11 of 12-5-1798) hospes te Grouw koopt een Herberg genaamd "de Jonge Prins" (SW)*
JONGE 'VALK", "DE (5): de earste stien fan dizze op in mei lange turf ophege reidpôlle boude houtmole waerd yn 1854 lein troch Ruurd van Riesen, letter DE VISSERS'MOLE neamd (→ dêr), ôfbrutsen yn 1917
JONGEMA → JONGAMA
JOR'DAAN, DE (2): in wierskynlik frij jonge namme (bigjin 20ste ieu?) foar in kompleks fan neare steechjes en arbeidershúskes tusken de Spande Kont en de Baei, yn de 50-er en 60-er jierren fan de 20ste ieu hielendal sloopt en nou fabryksterrein fan "Halbertsma". → IT ACHTER'OM DE SUDER'KADE
'JUCKEMA SATE (7): "Juckema zaete te Grou" (Resesboek 1572, kolleksje A. J. Andreae): in forskriuwing foar Junghama?
'JUNGHAMA GUEDT → JONGAMA

KAAI'GAT, IT (10): in lytse baei, dêr't de Groundaem yn de Pikmar komt.- "Kajegat" (E 1848).- "Kaeijegat" (Fr. Nl.)
KAL'DIEKSTRA STATE → KOL'DYK
KAMPKE, IT (12): Wytsma State perseel II; kad. Grou A 1511 (0.37.40 ha / 1 pm); hjir is 1941-1942 it gemeentehús boud
KA'NAALSTRJITTE, DE (2): strjitte, 1941 KA'NAALSTRAAT doopt
KAR'BONKEL", "DE (4): bistro, Nije Kade 10
'KEALLÂN [útspraek: KJELLÂN], IT (12): kampke lân foar en njonken de houtmole fan Visser, dêr't Folkert van der Goot keallen weide

KEHLING'FENNE (?), DE (12): Proklb. 14-12-1801 (Het "Aldershûs" s. 9): yn 'e Boarchkrite? (OS)
KEIMPEMA/KEMPAMA 'SYL, DE → DE MOLE'SYL.- 'KELDERHÚS, IT → ûnder DE LANGE 'JAMMER
KENINGIN JULI'ANA STRJITTE, DE (2): *troch de rie 4-10-1948 KONINGIN JULI'ANA STRAAT doopt (OS)*
KER(C)K(E)- → TSJERK(E)-
'KERSHÚS, IT (6): kersfabrykje oan de Kershúswâl
KERSHÚS'WÂL, DE (2): "Keshúswâl", oanjown op 'e tekening "Situatie op 25 Mei 1891" yn it "Halbertsma"-tinkboek "De kof gaet voor de baet uit" s. [19]; *letter kaam dêr de westlike trochgong fan de Trijehoek nei de Suderkade (TH)*
KETTING'GAT, IT (10): dêr't de Kromme Ie en de Goanjehúster Sleat by elkoar komme (TH); kaert 128 nû. 41
KEYMPEMA 'ZIJLL, DE → DE MOLE'SYL.- 'KIEVITSTRAAT, DE → DE 'LJIPPESTRJITTE
KLASKE' 'FIVE, DE (12): oan 'e Geausleat; kaert 128 nû. 117
KLEIN(-) → LYTS(-)
"KLIM'OP" (6): blommesaek, Twadde Oasterfjildstrjitte 9
KNIPPE, DE (6): "huisinge de Knippe genaamdt" to Grou (Proklb. 18-11-1782): krekte lokalisaasje is net mooglik
'KOAISLÂN, IT (12): yn 't Prinsenhôf noardlik fan de Folkertssleat; kaert 128 nû. 29 (FA)
'KOALEMYN, DE → DE 'WESTERBUURT.- KOBBE'FEART, DE → DE KOBBE'SLEAT.- 'KOBBELÂN, IT → IT ÂLD 'FEAN
KOBBE'SEIZE, DE (12): perseel fan 6 pm haeilân oan de Kobbesleat, binoarden de Boarchssleat, biwesten de Greft, brûkt by "Bennema".- "de Cobbeses": neistlegers: "de alg. vaart ten O., C. van Scheltinga ten Z., de Coldyker Twaalf ten W., Sybren Wouters c.s. ten N." (Prokl. 16-11-1801: yn dy tiid brûkt by nû. 53 "Meindertsbuorren", hierder Johs. Gerbens).- "de Kobbe zes, stuk hooiland a/d/ Gracht" (te keap yn LC 15-8-1801, dan 9 pm; id. LC 4-11-1859).- kad. gem. Grou C nû 318; kaert 128 nû. 139
KOBBE'SLEAT, DE (10): bieasten de Greft; kaert 128 nû. 138
KOE- → KO-
KOFFE, DE (2): strjitnamme (riedsbislút 23-12-1965)
KOL'DAARD (7): bieasten de Nesker Dyk.- 1543: "Coldaerstra guedt" (Bb. 112a).- "Coldaerstra" (Stkoh. 1640, 1698, nû. 15).-"Koldaard" (Schot. 1694, 1718; E 1848).- "Koldaerd, Coldaert, Koldaard /./ ook genoemd Coldaerstra-sathe" (Fr. Nl.).- "Koldaard" (Forkeapboekje 1903, by K. Budstra; id. by F. Dokter).- Etymology: Kol- → Fr. Nk. II s. 153-154
KOL'DI(J)KER → KOL'DYKS(TER).- COL'DYCK(-) → KOL'DYK
KOL'DYK (7): R. S. Roarda, Nammen /./ út de rintmastersrekkens 1518-1575 s.34: 1561-1562 "Coldykstera sate"; 1564-1565 "Colmerdyxstra sate".- "Coldyckstra zaete" (Proklb. 1569, kolleksje A. J. Andreae).- *1636: "Sietsche Wabeszn wonende op Kaldiekstra State onder Grouw" (Hypothboek 2 s. 19) (SW).*- "Coldykstra" (Stkh. 1640, 1698, nû. 41).- *OS: "Koldyck" (Schot. 1664).- "Kol dyk" (Schot. 1694,* 1718).- "Boelgoed op Coldyk" (LC 22-3-1786).- "Koldyk /./ zathe en landen 105 pm a/h Koldykster en Krommeslootsrak" (te hier yn LC 16-10-1846 - hierster de widdo T. Koldyk; id. LC 29-9-1865).- "Koldijk" (E 1848; Forkeapboekje 1919, by Hindrik van Stralen).- Etymology: Kol- → Fr. Nk. II s. 153-154

KOL'DYKER → KOL'DYKSTER
KOLDYKS'FJOUWERE, DE (12): "ruim 1 bunder greidland onder Grouw, de Koldyksvier" (te keap yn LC 3-7-1857)
KOLDYKSTER 'RAK, IT (10): *"Coldykster Rak" (Swanejagt in Iddl, Sminia-argyf * 246); "Koldykster Rak" (Schot. 1694,* 1718).- "2½ pm greidland onder Warga aan 't eind van Coldyker-rek" (LC 11-9-1782).- "2½ pm greidlandt gelegen onder den dorpe Warga, aan 't einde van Coldijker Rek" (Proklb. 24-2-1783).- "Coldykster Rak" (Proklb.1-6-1810).- "Koldykster-rak" (E 1848).- "Te koop sathe en landen in 't z.g.n. Laagland a/d opvaart naar 't Koldyker rak" (LC 13-1-1857).- "Koldykster rak" (LC 29-9-1865).- "Koldikerrek" (Fr. Nl.).- "Koldykster Rak" (Fr. Nk. II s. 54)
KOLDYKS'TOOLVE, DE (12): perseel lân tusken de Boarchssleat en de Trijehúster Sleat oan de noardkant fan de Kobbeseize. "Koldyks twaalf" (1748: kaert by de "Acte van Scheidinge" Nieuw Molens Land, Sminia-argyf nû. 2002).- "de Coldijker Twaalf" (Proklb. 16-11-1801)
KOLDYKS'TWAALF, DE → DE KOLDYKS'TOOLVE.- KOLDYKS'VIER, DE → DE KOLDYKS'FJOUWERE
KOLK, DE (12): stik lân yn de noardeasthoeke fan it Krúsdeel en it Wiiddeel mei neffens Jan S. de Boer eartiids in dobbe, wêrom't it ek wol "de Kolk" neamd wêze soe, mar hy kin dat net mei wissichheit sizze; it forhael wol, der soe mei mist ris in faem yn roun wêze en fordronken
COLMER'DYXSTRA SATE → KOL'DYK
'KOMERK, DE (2): nou IT HALBERTSMA'S'PLEIN (→ dêr).- "Koemerckt" (Proklb. Iddl 1-9-1654).- *"Koemarckt" (Prokl. Nedergeregt Iddl 1655: lei op it saneamde Wite Plein) (OS).-* "Ossemerckt" (Proklb. 21-7-1656).- "Koemerckt" (Proklbb. Iddl 22-3, 3-5 en 9-11-1669).- 1675: "Koemerck" (Reg. van decretale verkoopingen Hof van Frl dl 18 s. 422).- "huisinge /./ in /./ Grou, aen de Merckt" (Proklb. 3-3-1684).- "Koemerck" (Proklb. 31-5-1686).- "Koemerckt" (Proklb. Iddl 12-2-1694; 12-5-1710; 14-4-1755).- *1755: Johannes Jurjens, scheepstimmerman, koopt een huis aan de Koemarkt te Grouw voor 560 Gold. Ryders en 20 stv. (SW):* dat sil wêze dêr't nou de garaezje fan G. Palstra is mei in stien fan Johannes Jurjens noch yn 'e gevel.- "Koemerckt" (Proklb. Iddl 28-6-1756).- *"1788 4 Mrt. Tjalling Binnerts /./ b.b.c. over de coop van zekere heerlijke en wel ter nering staande Huisinge en Bleekveld /./ aan de Koemerk /./ hieragter deese huisinge een bleecc strekkende tot aan de haven, op den 12 May 1788 beswaard met 9 jaren huyringe Hidde Joostes Halbertsma daaraan competeerende, hebbende tot naastlegers de algemeene straat ten Oosten, Uilties Haven ten westen, Johannes Jurjens cum soc. ten zuiden en Marten Teyes ten noorden. Gekocht van Nanne Dirks mr. schoenmaker en Tjerkje Feykes /./ voor 1650 car. Gls." (Het "Aldershûs" te Grouw en zijn bewoners 1788-1809, 1942-1943, s. 4) (TH)*
KOMPAN'JONSSTRJITTE, DE → DE 'MOLESTRJITTE
KON. JULI'ANA STRAAT, DE → DE KENINGIN JULI'ANA STRJITTE
KOP, DE (12): 5 med; by Goanjehuzen? eigenaresse Cornelia-Stichting (adv. Nwsbl. v. Frl. 29-5-1925) (OS)
KOSTE'RIJLÂNEN, DE (8): 1543: "Kosteryelanden" (Bb. 109b)
KRIJTE(-)- → KRITE(-)

KRITE, DE (15): "een half mad maden in de Kryte genaamd, geleegen in 't Wyland onder /./ Grouw /./ met een vrije uitvaart in de Krytesloot ten noorden" (Proklb. 6-4-1761)
KRITE'SLEAT, DE (10): "een half mad land de Ocksepoel genaamt met het reid daarop staande, gelegen in 't Wyland onder 't behoor van Ydaarderadeel, geregtigt met een vrije uit- en invaart in de Krijtesloot ten Z. en N." (Proklb. 17-6-1765).- "8½ mad clijnmaden, gelegen in 't Wyland onder 't behoor van Wartena, hebbende /./ de Krijte Sloot ten Westen en de Geeuw ten Suiden, begeregtigt met een vrije uit- en invaart uit de Krijte Sloot tot in de Geeuw" (Proklb. 4-7-1785).- → ûnder DE KRITE, DE KRITE'WYK
KRITE'WYK, DE (10): "agt en een half mad mieden gelegen onder Wartna hebbende /./ de Geeuw ten Z., de Kryte Wyck ten Westen" (Proklb. 23-1-1764).- = *DE KRITE'SLEAT? (TH)*
KROMME 'GROU, DE (10): *fan it Swin oant de Jirnsumer Syl (OS).*- "de Kromme Grouw" (E 1848; Fr. Nl.).- → ek GROU (10)
KROMME 'IE, DE (10): *tusken de Sitebuorster Ie en it Grytmansrak (TH).- "de Cromme Ee" (1700: Floreenkoh. Boarnburgum) (OS).*- kaert 128 nû. 38
KROMME 'KNJILLES, DE → DE BOARN
KROMME 'SLEAT, DE (10): *fan Idaerd nei 't farwetter Grou-Ljouwert (OS).*- 1543: "de Cromme sloot opt Zuydt" (Bb. 117b: Ydaerdt).- *"de Kromme Sloot" (E 1848) (OS).- "De Kromme-sleat, vaarwater onder Idaard" (Fr. Nl.) (TH)*
KROMSLEATS'RAK, IT (10): tusken it Koldykster Rak en it Gouden Rak *(OS: it Eagumerdjip);* de Kromme Sleat rint fan Idaerd nei dit rak.- "Kromsloots-rak" (E 1848).- "Kromme-slootsrak" (LC 29-9-1865).- "It Kromsleatsrek" (Fr. Nl.).- "it Kromsleatsrak" (Fr. Nk. II s. 54)
KRUIS- → KRÚS-
'KRÚSDEEL, IT (10): "het Kruis-deel" (E 1848): dêr krúste de feart út 'e Burstumermar nei it Nij Djip it Near en it Wiid Deel (OS).- Op 'e kaert liket it as is de feart fan de Birstumer Mar nei it Nijdjip in âldere wetterrin (slinke?) en as binne it Near en it Wiid Deel letter groeven. Doch moatte dy beide noch âlder wêze as de forkaveling oan wearskanten. It Krúsdeel is grif it âldste ein fan it Deel
KRÚS'DYK, DE (2,14): 28-9-1790: "Betaalt aan Wybe Yges wegens /./ Straatvloeren en het Slegten van [e]en Hoogte op de end van de Kruisdijk 3-16-0" (Rekkenboek Tsjerkfôdij)
KÛPE, DE (2): strjitnamme (riedsbislút 23-12-1965)
KÛPERS'STEE, IT (2): 1543: "Kupers steed" (Bb. 111b)
KWADERNAATS'FJOUWERE, DE (12): perseel IV fan (âld) Great Fenwierstra (1916); kad. Grou B 26 (1.60.70 ha)
'KWARTSJESLÂN, IT → DE HEGE'WARREN

LAAG- → LEECH-.- LAGE → LEGE
LABAN (7): noardlik fan de Folkertssleat; kaert 128 nû. 165
LANDS 'WELVAREN", "'S (4): herberge oan de Riedhússtrjitte, mei in efterút nei de Spande Kont, mei yn ús ieu de fam. H. van Stralen, dan Eisma, sûnt 1967 K. Siderius.- "Notaris J. Albarda Hz. te Leeuwarden zal" 11 en 25-11-1848 "provisoneel ten huize van [J.] Riemersma in het Lands Welvaren /./ en finaal bij de Weduwe S. van Stralen /./ verkoopen" in Goanjehúster pleats, hierder Siebe J. Ynia (Forkeapboekje)

LANGE 'ACHTE, DE (12): seksje A nû. 2073 (2.70.30 ha) (Forkeapboekje "Feddema" 1904)
LANGE 'ALVE, DE (12): bisuden de Trijehúster Sleat; kaert 128 nû. 137
LANGE 'DAAM, DE (15): kaert 128 nû. 47 (FA)
LANGE 'FINNE, DE (12): perseel XV yn sate op Pean (1925).- kad. Akkrum A nû 27 (3.63.20 ha); kaert 128 nû. 53
LANGE 'JAMMER, DE (2): *folksnamme foar de allinnich oan de westkant biwenne strjitte westlik fan de Groundaam, dy't bigoun tusken de draeibrêge en it hoekhús, dêr't û.o. Andrys Hoen wenne hat, en nei it Kelderhús, dêr't û.o. grienteman Jan Postma wenne hat, oergong yn it Fûlensdykje (TH)*
LANGE 'LETS/LITS/LITZ, DE → DE LANGE 'LUTS
LANGE 'LUTS, DE (9, 10): wetter dêr't de Greft fan noard nei súd dwers troch rint.- "Lange Litz" *(OS: Schot. 1694, 1718).- "de lange lets" (1748: Sminia-argyf 2002) (OS).-* "de Lange Lits" (E 1848).- "De Lange Lits, meerke onder Grouw" (Fr. Nl).- *OS: "Lange Lits Meer" (1913: kaert wetterskip "de Nije Borgkrite:* dat "meer" is tink in ûndeskundige tafoeging*).- de Topogr. kaart 128 (1927) hat by forsin "Lange lils" (TH).-* "Lange Luts" (Pln. I s. 64).- Etymology: Fr. Nk. II s. 66
LANGE 'MED, IT (12): perseel XX fan sate op Pean (1925); kad. Grou E nû. 120 (0.89.60 ha = 2½ pm)
LANGE 'SÂNE, DE (a) (12): perseel VII fan Hania State; kad. Grou A
LANGE 'SÂNE, DE (b) (12): perseel fan It Heechhiem yn 'e Suorein, hearde alear by pleats nû. 9 yn 'e Suorein; kad. Grou A 2754
LANGE 'SÂNE, DE (c) (12): lang stik lân bisuden de Geau (b); kaert 128 nû. 144
LANGE 'SÂNE, DE (d) (12): perseel tusken de Kromme Ie en de Goanjehúster Sleat (Smellingerlân); kaert 128 nû. 93 (FA)
LANGE 'TRIJE, DE (12): perseel V fan sate op Pean; kad. Akkrum A nû. 6 (1-53-0 ha) + 8 (0-27-52 ha): 1-80-52 ha (5 pm)
'LANGHÛS, -HÚS, IT (7): 1751: "drije pondemate in de sathe het lang huis genaamt" (De Vrije Fries XXXIV, 1937, s. 10)
'LEARS, DE GRUTTE → DE ÂLDFEANS'SLEAT.- 'LEARS, DE LYTSE → DE LYTSE 'LEARS.- LEBBE'DIJ(C)K, DE → DE LEPPE'DYK
'LEECHLÂN, IT (2): "strjit"-namme (riedsbislút 14-8-1973)
'LEECHLÂN, IT (8, 15): grinzen: de Greft, de Trijehúster Sleat, de Biggemar, de Mear, de Neare Galle, it Pomprak, it Koldykster Rak, it Kromsleatsrak, de Wergeaster Feart en fierder it noarden yn oan Wergea en Warten ta; it trimdel tichtst oan Grou: it Grouster Leechlân, dat by Wergea: it Wergeaster Leechlân, dat by Warten: it Wartenster Leechlân. Men seit: "hy wennet **yn** it Leechlân".- "Het Leegland" (E 1848).- "It Leechlân (in de wandeling uitgesproken als Lichlân), Laagland, krite onder Grouw en Warten" (Fr. Nl.)
LEECHLÂNS'WEI, DE (10) = de Jelle Wigles de Visser Wei (OS).- → ûnder IT 'POMPRAK
LEECHLÂNS'WEI", "DE (11): wetterskip (bestjoerslid J. J. Tilma)
'LEEGLAND, HET → IT 'LEECHLÂN.- 'LEEUWARDER, 'LEEUWERDER → 'LJOUWERTER.- 'LEEUWERIKSTRAAT, DE → DE 'LJURKESTRJITTE.-
LEGE 'FIVE, DE → DE FIVE MEI IT 'MED

LEK, DE (9): "De Lek" (Schot. 1718; E 1848).- *It súdlike part fan de Soarremoarster Mar (Fr. Landbouwblad 16-9 en 30-12-1949) (OS).- Etymology: Fr. Nk. II s. 66 (TH)*
LEPPA, DE (14): "earst in rjochtsgebiet as ûnderdiel fan Eastergo, dêrnei in great wetterskip bisteande út Ljouwerteradiel, de stêd Ljouwert, Tietsjerksteradiel, Idaerderadiel en Smellingerlân" (Fr. Nk. II s. 147).- → M. P. van Buijtenen, De Leppa; een rechtshistorisch-waterstaatkundige bijdrage, Fa. J. Kamminga te Dokkum 1944
LEPPA'DYK, DE → DE LEPPE'DYK
LEPPE'DYK, DE (14): "Leppedijk" (Diakb. 1690).- "Leppe Dyk" (Schot. 1694, 1718).- "Lebbe dijck" (Proklb. Iddl 26-10-1722; hjir foar 't earst yn de Proklb. mei 2 b's skreaun wurdt: yn de folksmûle wie it doe dus "Lebbedyk"; id. 17-1-1724).- "extra ordinaire lasten van de Leppe dyk" (Diakb. 1782).- "de Lebbedijk" (Rekkenb. Tsjerkfôdij 1784).- "de Leppe-dijk" (E 1848).- → it reg. yn K. A. Rienks en G. L. Walther, Binnendiken en slieperdiken yn Fryslân s. 540.- → ûnder DE SUOREINSTER 'DYK
'LEUWAARDER → 'LJOUWERTER.- 'LIESPOLLE, DE → DE 'LYSPÔLE.- LIEZEN, DE → DE LIZEN.- LIJN- → LYN-.- LIJTS- → LYTS-.- LIKLE → LYKLE
LIP(PEN)HÚSTER 'TSIENE, DE (12): yn 't Wyllân, gem. Grou seksje D 22, 23 (OS); kaert 128 nû. 151
LIZEN, DE (12): "ruim 1 bunder hooiland in het Laagland onder Grouw" (te keap yn LC 14-4-1843).- de namme komt ek ûnder Eagum en Roardhuzum foar
'LJIPPESTRJITTE, DE (2): strjitte fan 't gemeentehús yn westlik birin nei de Oastergostrjitte ta, 24-3-1958 troch de rie "Kievitstraat" doopt
'LJOUWERTER 'SLEAT, DE (10): *"Leuwaarder Sloot" (it Swannerjocht Great Blijema yn Swanejagt in Iddl, it Sminia-argyf * 246) (OS).-* "drie mad mieden /.../ de Leeuwarder sloot ten oosten, Folkertssloot ten zuyden" (Proklb. 29-5-1676).- *"Leeuwerder Sloot" (Schot. 1694, 1718), op 'e grins tusken Iddl en Tytsjerksteradiel (OS).-* "14 mad best klynland onder Wartena hebbende de Leeuwarder Sloot ten O., de Folkert sloot ten Z., de Oude Weg ten N." (Proklboek 20-5-1776).- kaert 128 nû. 31
'LJURKESTRJITTE, DE (2): 24-3-1958 "Leeuwerikstraat" doopt
"LOCAAL VOOR EVANGELIE'SATIE", IT (6): yn de eardere timmerwinkel fan Johs. A. van Stralen yn 'e steech Ultsjebuorren, mei it front nei de Grou, brûkt troch de Nederlandsch Hervormde Evangelisatie Vereeniging Bid en Werk en de Grifformearden, oant se in eigen gebou krigen.- → DE GRIFFORMEARDE 'TSJERKE, DE "NED. HERV. KA'PEL A° 1930" (TH)
LOKOMO'TYF, DE (6): "nou Haedstrjitte 29 /./ Yn de 19de ieu wie it neffens in âlde foto in plat hûs mei in skean dak en in lange nael mei in nochal hege skoarstien, yn de folksmûle prompt "de lokomotyf" neamd en sa noch biwenne troch de âlden fan skearbaes Sipke Visser. Under Jan Gorter is der in fordjipping boppe-op kommen. Nei winkelman Gerrit Adema hie Albert Wester der in segarewinkel (1921-1955): dy syn nicht Wytske Boekhoud-de Groot biwenne it noch ear't de tsjintwurdige fotosaek fan Tonkens der yn kaem" (Trije Grouster Stúdzjes s. 30)

LOLLUMER 'LÂN, IT (12): "zeekere 8 pm greidland onder Grouw, het Lollumer land genaamd; naastlegers: Jacob Pytters ten O., de heer Sloterdyk c.s. ten Z., Evert Alberts ten N." (Proklb. 18-11-1805)
'LOMBOK (12): de stripe lân by de Grou lâns tusken de Bliken en de Wide Galle; dêr stie û.o. de oáljemole fan Dykstra.- "De namme Lombok komt yn Fryslân rounom foar sûnt de Lombok-ekspedysje fan 1894. /./ It bitsjut "in min to birikken sté" /./ to Grou moat men, lykas yndertiid de Kolonialen, in wetter oer." (Pln. III s. 68).- krt 128 nû. 107
LUDRINGA (7): 15-5-1476: "Luyweringa gued" (O.O.I nû. 268).- "Hoewol't ik dêr net in folslein wetterticht biwiis fan ha, nim ik oan, dat mei Luyweringa deselde pleats bidoeld is as Ludringa. Opmerklik is dochs, dat dy oarspronklike, âlde namme Ludringa oant hjoeddedei yn hierkontrakten en keapakten hanthavene is" (Trije Grouster Stúdzjes s. 9)
LU(IT)TIE → LYTSE.- LUTKE → LYTS(E)
LUXE 'HUIS", "'T (6): saek foar lúkse en húshâldlike spullen fan G. Duiker, Haedstrjitte 72
LUYWERINGA GUED → LUDRINGA. 'LUZEBOSK, DE → DE 'HUZEBOSK (b)
LYKLE' 'HOEK, DE (12): tippe fan de Lykle Seize; kaert 128 nû. 133a
LYKLE' 'SEIZE, DE (12): oan de Biggemar.- krt 128 nû. 133
'LYNBAAN, DE (2): in lang stik lân oan 'e súdkant fan it doarp; kaert 128 nû. 79
'LYNBAAN, DE (6): yn 1878 alhiel útbrând, net forsekere mar fan leafdejeften wer opboud (SW).- → IT LYNBAANS'PAAD
LYNBAANS'DYK, DE (2, 14): "Bring ik [= Ate Ypes Faber, adm. tsjerkfôd] voor ontvang een jaar huir van de Lijnbaansdijk bi mi in gebruik 14.-.-" (Rekkenboek Tsjerkfôdij 19-8-1785; id. 1788 en 1790).- → IT LYNBAANS'PAAD
LYNBAANS'FINNE, DE (12): stik lân westlik fan de Nesker Dyk (de Mr P. J. Troelstra Wei) (TH).- → *IT LYNBAANS'PAAD*
LYNBAANS'PAAD, IT (2): *it paed nei de Lynbaen roun oer it hiem fan it hús Blier Herne (jf. M. Mulder), nou Parkstrj. 11 (SW).- "Lijnbaanspad" (Frisia 19-2-1926) (OS)*
LYNBAANS'SLEAT, DE (10): *dy bigrinzge de Lynbaensfinne (TH)*
'LYNBAANSTRJITTE, DE (2): "Lynbaenstrjitte", strjitte westlik fan Friesmahiem *(OS: riedsbislút 3-3-1952)*
'LYSPÔLE, DE (12): reidstripe; dit perseel XVI fan sate op Pean rint by A nû. 2 lâns en is mei de Reid- en Twadûbeltsjespôlle 1.0.20 ha; Akkrum A nû. 1; kaert 128 nû. 57
LYTICKE FER'WEERSTRA → LYTS FIN'WIERSTRA
LYTS 'ABBEMA (7): "Clein Abbema" (1644), yn de 18de ieu ôfbrutsen; it hiem - it tsjintwurdige tsjerkhôf - lei tsjin dat fan it oare Abbema oan (Trije Grouster Stúdzjes s. 21)
LYTS 'BIENSMA (7): mei Bentgma guedts landen en mei Beetgma guedt moat (Lyts) Biensma bidoeld wêze; yn 1543 hie der faeks noch gjin spjalt yn Lyts en Great Biensma pleatshawn (Trije Grouster Stúdzjes s. 18 en de dêr byfoege kaert).- *OS: "Clein Biensma" (Stkohier 1640, 1698, nû. 33).- "Kl. Biensma" (Schot. 1694,* 1718).- *1753: de Hr. Jacob Bourboom /./ Burgemeester der stad Leeuwarden en Dr. Peter Bruinsma, secr. van Idaarderadeel, kopen de zate Klein Biensma onder Grouw (SW).- "Kl. Biensma" (E 1848) (OS).-* "Lyts Biensmasate" (Fr. Nl.).- → 'BEETGMA GUEDT, BENTGMA, BYENTZEMA

LYTS 'BLIJEMA (2): strjitte neamd nei de forfallen Site-buorster pleats (riedsbislút 17-5-1977)
LYTS 'BLIJEMA (7): "Een sathe o. Grou Lutke Blye genaamt" (Registrb. A. J. Andreae 1627).- *"Clein Blijema" (Stkoh. 1640, 1698, nû. 59, 70 pm) (OS).*- → ek DE/IT BLIJ
LYTS 'BRUINSMA (7): bisuden Friens; krt 128 nû. 164a (FA)
LYTS 'DÚTSKLÂN (2): dit is nei alle gedachten itselde as Dútsklân; de namme "Klein Duitschland" komt foar yn in biwarre rekkenboek (1825-1882) fan ien fan de Buorrens mei efteryn it yn 1857 opmakke "Reglement der Buren van Klein Duitschland" oer de regeling fan de saneamde buorreplicht
LYTS FIN'WIERSTRA (7): eastlik fan de Neare Galle.- 1543: "Lyticke Ferweerstra zaete toe Grouw" (Bb. Ydaerdt).- "Clein Fenwierstra" (Stkoh. 1640, 1698, nû. 39).- "Kl. Fenwierstra" (*OS: Schot. 1694,* 1718).- *1739: State Kleine Fenwierstra verkocht 70 pm (SW).*- "Kl. Fenwierstra" (E 1848).- → ek FIN'WIERSTRA SATE
LYTS 'GRAALDA (6): mr S. Boltjes liet as lânhearre dit simmerhús likernôch 1930 efter tsjin "Graalda" oanbouwe
LYTS 'HOFLANDER (7): pleats fan Jelle Stelwagen (OS)
LYTS 'JETSMA (7): *"Clein Jetsma" (Stkoh. 1640,1698, nû. 63) (OS).*- "Kl. Jetsma" (Schot. 1694, 1718); *(E 1848) (OS).*- "Lyts Jetsma-sate op de Bird onder Grouw" (Fr. Nl.).- ca 1763 oergien fan de fam. Viersen nei C. van Scheltinga.- → ek 'JELKEMA STATE, 'JELSAMA SATE, 'JETZOMA STAETEN
LYTS 'MELLEMA (7): *OS: fuort noardwestlik fan de Biggemar.- "Clein Mellema" (Stkoh. 1640, 1698, nû. 50).- "Kl. Mellema" (Schot. 1694,* 1718; E 1848).- "Lyts Mellema-sate" (Fr.Nl.). "Klein Mellema" (Forkeapboekje 1907, herberge E. Braak).- → ek 'MELLEMA SATE
LYTS 'OEDSMA (7): "Lyts Oetsma-sate" (Fr. Nl.)
LYTS 'ROORDA (7): tinkelik in âlde stins.- "In 't Hoflandt een huis verkogt op Lutke Roerda Staete te Grou" (Proklb. 1568, kolleksje A. J. Andreae).- *OS: "Clein Roorda" (Stkoh. 1640, 1698, nû. 27); "Kl. Roorda" (Schot. 1664,* 1718).- → GREUT 'ROORDA
LYTS 'SUFFENSTRA (7): 1543: "Cleyne guedt inne Sudfen" (Bb.).- *"Clein Suffenstra" (Stkoh. 1640, 1698, nû. 31) (OS).*- "Kl. Suffenstra" (Schot. 1694, 1718). "Kl. Zuidfenstra" (E 1848).- noardlik fan it Ald Swin, ek yn it Hôflân, leit noch in pleats "Kl. Zuidfenstra" (E 1848), mar dy heart by Idaerd.- → Trije Grouster Stúdzjes s. 13f.
LYTS 'TOETSMA (7): *pleats yn 'e Suorein tsjin it Deel oan (OS).*- 1640: "Clein Tuus, zathe van 80 pond te Grouw" (Húsargyf Friesma State Idaerd).- "Klein Toetsma" (Stkoh. 1640, *OS: 1698, nû. 8,* 1728).- "Sate en Landen de Cleine Toes genaempt" (Prokl. 16-8-1658).- "Kl. Toetsma" *(OS: Schot.1694;* Schot. 1718; *OS: E 1848).*- Yn 'e lêste helte fan de 19de ieu wennen dêr noch foar Klaas Stastra in stik of trije net-troude broers en susters, dy't de namme hiene tige deun to wêzen, wierskynlik Sietema's of Harmensma's. Se waerden stéfêst de "spikerhounen" neamd. Oer har giet it folgjende forhael: op in moarn waerd ien fan de trije nei in hommels forstjerren dea op bêd foun. "Hwat in fortúntsje, dat dit sa hastich gongen is" ornearren de oaren, "nou kostet it ús neat oan de dokter".- → TOETSMA, GREUT 'OEDSMA

LYTS 'TSJALLINGA (7): oan de noardkant fan de Burd, tichte by Sitebuorren.- *"Clein Tjallinga" (Stkoh. 1640, 1698, nû. 61) (OS).*- "Kl(ein) Tjallinga" (Schot. 1718; Stkoh. 1728).- "Den 18 Jan 1793 ten huize van Wed. Hans Arents te Grouw publiek verkocht Klein Tjallinga in de Burd, destijds bij Eeltje Douwes in gebruik voor f 24 de pondemaat, waarop geboden werd f 93 de pondemaat" (J. Hepkema, Historische Wandelingen door Friesland p. 298).- "Lyts Tsjallinga-sate, Klein Tjallinga-zathe" (Fr. Nl.).- → Trije Grouster Stúdzjes s. 22

LYTSA → LYTSE

LYTSE ACHT 'MED, DE (12): yn it Wyllân, bisuden de Doeke Sleat, biwesten it Doeke Hússté.- "8 mad o. Grouw de Kleine agt Mad genaamd" (LC 5-11-1796; id. Prokl. 8-12-1800)

LYTSE 'BRÊGE, DE → DE TWADDE 'BRÊGE

'LYTSE BUORREN, DE (2): ûnder Lytse Buorren wurdt nou allinnich it smelle strjitsje forstien fan de Parkstrjitte 2 (Gerben de Groot) nei de Lytse Buorren 7 (Steegstra); dêr is by riedsbislút fan 19-12-1929 spitigernôch de "Kleine Buren" fan makke. Yn 'e 19de ieu (en allicht ek al earder) waerd der ek de Parkstrjitte fan nou ûnder rekkene en noch yn 1901 wurde de boargerhuzen mei slachterij fan Tjitse Rintjes Uilkema forkocht "aan den grooten weg in Kleine Buren te Grouw", in yn 1912 ôfbrutsen dûbeld hûs, it sté, dêr't it perseel Parkstrjitte 11 foar J.N. Mulder boud is.- Proklb. Iddl 20-8-1649: "Lutie buiren"; 23-2-1674: "huisinge en hieminge met syn gerechtigheid staende tot Grou op Lijtse Buiren"; 29-1-1677: "huysinge staende op Luittie buiren"; 27-3-1682: "huysinge met syn hieminge /./ staende en gelegen op /./ Lijtsabuieren"; 17-2-1690, 20-4-1691, 18-2-1695: "Lijtse buyren, een weinighjen buyten de inbuijren van den dorpe Grou"; 18-1-1697: "Lijtse buyren"; 14-2-1701: "huisinge /./ op Lytse buiren".- 9-4-1702 "aan Taeke Jans betaalt /./ eenige nieuwe ruyten te maaken in 't Huys van IJtie Bouwes op lytse buyren 1.6.0" (Diakonijbk).- "huisinge op de Lytse buiren" (Prokl. 6-2-1713).- Diak.boek 29-12-1719: "van Pijbe Foockes ontfangen een jaer huis huier van een diackenije kamer op lijtse buiren daer Joucke Hessels woont 9.0.0."; 19-11-1721: "Aen Jan Yges betaelt ses Cargls agt pingen van mitrijalen en arbijtsloon wegen het staltien op de lytsebuert van joucke dykman bewoont 6.0.8".- Prokl. 17-1-1729: "huisinge op Kleine buiren"; 9-6-1742: "huisinge op de Kleine Buiren"; 15-3-1751: "huisinge /./ staende en geleegen in de inburen van den dorpe Grouw op de Klijne Buuren"; 1-6-1767: "huisinge op de Kleine Buiren, by 't zoo eertijds genaamde Tillezet"; 7-10-1776: "huisinge /./ staande in de Inbuiren van /./ Grouw op de Kleine buuren".- "Kleine Buuren" (Diakb. 1783).- 'de Lytse-Bûrren" (Fr. Nl.)

LYTSE 'DRAAI, DE (3) → DE GRIENE 'DRAAI

LYTSE DÚTSKLÂNS'STEECH, DE (2): 1783 "De Kleine Duitslandssteeg" (Diakonijboek, List fan diakonijwenten)

LYTS(E) 'EILÂN, IT → DE 'BLUODKAMP

LYTSE 'FINNE, DE (a) (12): "Kleine Fenne"; kad. seksje A nû. 304 (1.75.40 ha) (Forkeapboekje "Feddema" 1904)

LYTSE 'FINNE, DE (b) (12): perseel yn It Heechhiem yn 'e Suorein; kad. Grou A 490 (?)

LYTSE 'FINNE, DE (c = d = e?) (12): (c) "huysinge met het schuytmaeckers schuythuys staende tot Grou op de Lutke fenne, hebbende de fenne ten suyden, Sipke Pitters ten oosten, Tille set ten suydwesten ende de Grou ten Noordwesten" (Proklb. 1647).- (d) "de kleine fenne": yn Grou of tsjin it doarp oan en dan oan de oastkant (Proklb. Iddl 11-3-1661).- (e) "zeekere stuk lands De Kleine Fenne genamd, leggende aan de Buiren te Grouw" (Prokl. 11-9-1797); de priis: 1200 cargls (de greatte sil 1200 : 90 = ca 13½ pm west ha)
LYTSE 'FJOUWERE, DE (12): perseel VII fan de "Opperbird" (1903); kad. Grou B 45 (1.40.80 ha) + in part fan B 46 (0.12.50 ha) = 1.53.30 ha
LYTSE 'GOED, IT (7): 1543: "dat Lutke guedt, Meynert Ouldtgers thoe Paen te huyr bruyckt, opt oist de Graftswal, opt Zuydt Hillesloot" (Bb. 252a)
LYTSE 'HÛS, IT (6): formoanje fan de Flaamske Menniste Gemeente 1696-1829 yn de Fermoanjesteech (a) efter tsjin it hûs fan ferver Anne Boukes de Jong oan; yn ús tiid hat dêr de timmerwinkel fan Willy Reitsma west.- → Forkeapboekje Birnia 1903; F. H. Pasma, De Doopsgezinden te Grouw (1968) s. 17-20
LYTSE 'KAMP, DE (12): perseel lân oan de súdkant fan en oan it hiem fan "Koldaerd"; kad. seksje A nû. 390 (0.52.50 ha) (Forkeapboekje "Koldaerd" 1903)
LYTSE 'KRITE, DE (15): tusken de Goasleat, de Goanjehúster Sleat en de Alde Feart (OS)
LYTSE 'LEARS, DE (10): feart ûnder Goanjehuzen; rint parallel mei de Greate Lears yn 'e Goanjehúster Sleat (OS); kaert 128 nû. 92
LYTSE 'MED, IT (12): 1564: "'t Vierde perceel genoempt lutke mad, hebbende Mellema-sloet op de noorder zijde ende de pastoer van Grouw op die zuyder zijde ende die westereynd op diepswal naestgelegen" (Reg. van decretale verkoopingen Hof van Frl)
LYTSE 'PLEIN, IT (2): S. Molenaar yn Frisia 29-7-1955 (TH)
LYTSE READE 'PLEIN, IT (2): it brede stik fan de "Hoofdstraat" tusken de Riedhússtrjitte en it Halbertsma'splein
LYTSE 'ROEK, DE (12): stik lân oan 'e Wide Ie, *ek wol IPE [BLIJSTRA] SYN 'ROEK neamd (TH);* gem. Boarnburgum D 42
LYTSE 'SEIZE, DE (12): bieasten de Spikerboarsleat; kaert 128 nû. 152 (FA)
LYTSE 'TOES/TUUS → LYTS'TOETSMA
LYTS'FINNE, DE (a) (12): pers. 18 fan Roorda State (1938); kad. Grou B 117 + 119: 1.99.10 ha (5,4 pm)
LYTS'FINNE, DE (b) (12): perseel VIII fan de sate op Pean (1925); kad. Akkrum A nû. 25 (3.53.80 ha).- → ek DE DEELS-'HOEK
LYTZE → LYTSE

MADDEN → MEDDEN
MAGA'ZIJN", "HET (6): winkel mei kampear- en húshâldlike spullen (Dimpte Haven 13)

MAI'MIEDEN, DE (15): 20-4-1562: "twalff pondematen landts heetende die Maymeeden, gelegen te Grouw op Botmeerswal" (Reg. decretale verkoopingen Hof van Frl III nû. 3).- "negen pm landt de Maymieden genaemt, gelegen op de Botmeers wal onder /.../ Grou, by de wed. van wijlen Sybrant Reyners gebruyckt, hebbende Jacob Everts /./ landen ten oosten, Pijter Sijmties ten westen, de Botmeer ten zuyden, Sioert Knelis als bruycker ten noorden" (Prokl. 9-8-1680)
MAIMIEDE'SLEAT, DE (10): 4-6-1470: "twa ende twintich pondameta lidzende op da Maya meden slatis wal onda suder ygge Butmers" (O.O.I. nû. 205).- 1543: "XVIII pondemaeten, opt oost de Maymeden sloot, opt west Feycke Dyrcx land, opt noordt Heynse maeden, opt suyd de Botmeer" (Bb. 251b).- Hjir is út op to meitsjen dat de "Maymedensloot" rint fan de Wide Ie nei de noardlike igge fan de Botmar
MAR'FINNE, DE (12): "Meer-fenne" (Stkoh. 1640, *1698, nû. 69, 70 pm (OS)*): eigener: de "Pastorije tot Grouw").- "zeekere Meer fenne (De Darde) beswaard met 3 car.gls maalgeld aan Auke Abes [dat is de boer fan "Ekema"]" (Prokl. 11-9-1797: oer forkoft "pastoriegoed").- "De Marfinne, Meerfenne, sate onder Grouw" (Fr. Nl.)
MAR'FINTSJES, DE (8): stikjes lân oarekant de Mar foar de Bluodkamp oer (TH)
MARREN, DE (8): 1543: "het syn lege landen ende leggen op de Meerren" (Bb. 252a).- Bitsjutting: leech wetterich lân (Fr. Nk. II s. 93-94)
MARS'FINTSJES, DE (8): "de Meersfentjes, 2 percelen hooiland in het Hofland" (LC 17-11-1857).- → DE MEAR'TYNJE
MARS'HOÁRNE, DE (10): ek IT MARS'HOARNTSJE.- it wetter tusken de Botmar, de Greft en it Douwe Tseards Rak
"'MARSICHT" (6): hûs fan Rudolf Schiere, Paviljoenstrjitte 64.- Ek de lettere namme fan "Ekema" (→ dêr)
MARS'WÂL (MEARS'WÂL?), DE (8):"te huur 6 pm greidland op de Meerswal" (LC 30-7-1806).- *"Riedstra" hjit ek Marswâl (TH)*
MARS'WEI, DE (2): biboud ca 1925-1935; *by riedsbislút fan 19-12-1929 "Meersweg" doopt (OS)*
MARS'WIER (2): hjir hie 1888-1925 de Ljouwerter wetterlieding it pompstasjon (boud 1885): de "prise d'eau" wie letter tennisbaen mei eastlik dêrfan Tsjerk Dragtstra syn koumelkerij. Corn. Wielsma publisearre "Marswier" [= Grou] yn For hûs en hiem 1889. "Strjit"-namme: riedsbislút 14-8-1973
"MARS'WIER" (6): simmerwente (namme ca 1930) op Marswier
MARTE [sûnder r útsprutsen as de namme Marte], DE (3): it eastlik stik gloppe fan de Geeuw (a).- net op skrift fûn en fanwegen de kleare [a] hjir skreaun mei -r-: is it itselde as "Meretha" (1148 foar "Mardum", 1152: "Merthen") = gearstal fan markes? (→ Gerald van Berkel & Kees Semplonius, Nederlandse plaatsnamen; de herkomst en betekenis van onze plaatsnamen, Uitg. Het Spectrum, 1995 op "Oudemirdum") (TH)
MARTENS 'FINNE, DE (12): perseel II fan (âld) Great Fenwierstra (1916); kad. Grou B 24 (2.60.10 ha)
MAR'TYNJE, DE → DE MEAR'TYNJE
M(ASTE)R P. J. 'TROELSTRA WEI, DE (2): (riedsbislút 29-4-1960).- → DE NESKER 'DYK, "NESSERWEI"
MASTER 'WIELSMA PLEIN, IT (2): sa neamd neffens it riedsbislút fan 4-10-1948 (OS)

"MASTER 'WIELSMA SKOALLE", DE (6): iepenbiere legere skoalle oan de Dokter Schoustra Strjitte
MASTERS'MOOLTSJE, IT (5): wettermole op 'e súdwâl fan de Peanster Ie tusken It Heechhiem en Pean yn, ôfbrutsen doe't it lân ynpoldere, de Botmar ôfdamme en it gemael by de Botmar boud waerd.- *Neamd nei Jan Everts Hoekstra, 1843-1884 master to Grou (OS)*
MASTERS'MOOLTSJELÂN, IT (8): ek IT 'MOOLTSJELÂN: inkelde stikken lân, troch it Mastersmooltsje bimeald, oan de súdeastkant fan Grou; kaert 128 nû. 60, 65.- *krite lân tusken de Poel en Haeisleat yn (by de Soarremoarster Mar) (Goanjehuzen) (OS)*; kaert 128 nû. 65
MAY- → MAI-
MEAR, DE (10): tusken de Biggemar en de Galle.- 1543: "een Raedt meer int zuydt vant waeter, heetende de Meer" (Bb. 110a).- *"De Meer" (OS: Schot. 1694;* 1718).- *"de Meer" (E 1848).*- Bitsjutting: skied(ing) (→ Fr. Nk. II s. 69)
MEARS'FINTSJES, DE (8): → de opmerking ûnder DE MEAR'TYNJE
MEAR'TYNJE, DE (10): *de grins tusken Warten en Grou fan de Greft nei de Timertsmar: "de Meer-Tijnje (E 1848).- "De Tynje of Mear-Tynje, Meer-Tynje (zie /./ Mear), stroomke in Idaarderadeel, tusschen Wartena en Grouw" (Fr. Nl. s. 394) (TH).*- "de Meartynje tusken Warten en Grou" (Pln I s. 94).- *"mear" bitsjut grins, skieding (Fr. Nk. II s. 69) en "Martynje" soe dan dus in forsin wêze. Om 'e selde reden binne de Marsfintsjes yn it Hôflân faeks ek Mearsfintsjes en kin ek Marswâl Mearswâl west ha. Fr. Nk. II s. 121 neamt út 1543 ek in "Maer tynghe" of "Meer tinghe" by Westermar (TH)*
MED, IT (a) (12): perseel XI fan "Sjonnema" (1915); kad. Grou C 341 (0.73.0 ha)
MED, IT (b) → DE 'RÛPEPÔLE.- ME'DAEMSTER → NIJ'DAMSTRA
MEDDEN, DE (12): lân by "Feddema"; kad. A nû.'s 1386 en 316 (Forkeapboekje 1904)
MEDSJES, DE (a) (12): pers. X fan (âld) Great Fenwierstra; kad. Grou C 141 (de Molepôle) + C 142 + C 143: 0.88.70 ha. Ca 1952 is hjir troch Albert G. de Groot in wenhús op boud
MEDSJES, DE (b) (12): in stik greide oan de eastkant fan de Wergeaster Feart
MEER(-) → MAR(-), MEAR(-).- MEIJN(D)- → MEIN(D)-
'MEIN(D)ERTSBUORREN (7, 8, 15): letter TRIJE'HÛS (→ dêr), útbuorren mei trije huzen op 'e noardwâl fan de Trijehúster Sleat.- yn de Bb. fan 1543 wenje "Meynert Gosaz. erffgenaemen" op in "zaete landis" op Trijehûs *en wurdt op Boarnburgum "Meynerts (reyd)landt" neamd (OS):* licht leit dêr in forbân.- *"Meinertsbuiren, -buyren (Stkoh. 1640, 1698, nû. 52, 53, 54) (OS).*- "Meynerts Buiren" *(OS: Schot. 1694,* 1718).- "Meindertsbuuren stemdragende zathe en landen, 70 pm" (LC 1770 nû. 922).- "Meinderts Buren, Zathe en Landen" (te keap yn de LC 8-8-1801).- *"Meijnerts-buren" (E 1848) (OS)).*- "Meinertsbûrren (ook Meindertsbûrren gezegd en geschreven, geh. o. Grouw)" (Fr. Nl.)
MEIN(D)ERTSBUORSTER 'LÂNEN, DE (8): "Meinertsbuirte landen" (Proklb. 19-4-1656)
MEIN(D)ERTSBUORSTER 'RAK, IT (10): ek DE TRIJEHÚSTER 'SLEAT (→ dêr).- *"Meynerts Buirster Rak" (OS: Schot. 1694;* 1718).- "Meinerts-buurster-Rak" (E 1848: kaert Smellingerlân)

MEIN(D)ERTSBUORSTER 'SLEAT, DE (10): ek DE AETE' of TRIJE-HÚSTER 'SLEAT (→ dêr).- "Meynertsbuier sloot" (Prokl. 6-2-1682)
'MELLEMA SATE(7): "Mellema Zaete" (Proklb. 1568, 1569, kolleksje A. J. Andreae).- → GREUT 'MELLEMA, LYTS 'MELLEMA
MELLEMA 'SLEAT, DE (10): 1564: "'t vierde perceel /./ lutke mad, hebbende Mellema-sloet op de noorder zijde ende de pastoer van Grouw op die zuyder zijde, ende die wester eynd op dieps wal naestgelegen" (Reg. v. decr. verk. Hof v. Frl)
MENNISTE 'FIVE, DE (12): perseel by "Great Blijema" (1968); kad. Grou C 427
MENNISTE 'KEAMERS, DE (6): "seeckere olde huysinge /./ hebbende /./ die Minniste Cameres ten Oosten" (Proklb. Iddl 27-2-1660)
MENNISTE 'TRIJE, DE (12): pers. by "Great Blijema" (1968); kad. Grou C 361 (kaert 128 nû. 132)
"MER'CURIUS" (6): elektryske mealderij fan Lykle Goasliks Lykles (1858-1926); *yn 'e folksmûle "it graenbidriuw".- → "Grou sjoen troch /./ A. J. van Stralen" s. 65 (TH)*
ME'VROUWSLÂN, IT (15): molekrite biwesten de Sitebuorster Ie en de Greft: "mevr." Auck Camstra-van Haersma (1705-'81) hie in slotsje op Gr. Blyema (1748: Sminia-argyf 2002) (OS)
MEYND-/MEINE- → MEIN(D)-.- MEYNGA/MEYNN- → MINIA
'MIDDELFINNE, DE (12): "Te koop de Middel Venne 6½ pm land" (LC 15-8-1801).- "De Middelfenne, -venne" (Prokl. 16-11 en 14-12-1801, 26-3-1805).- foar lokalisaesje → DE SUDER'FINNE
MIDDELSTE 'FJOUWERE, DE (12): perseel XII fan sate op Pean (1925); kad. Akkrum A nû. 33 (2.9.20 ha = 5,7 pm)
'MIDDEL VENNE, DE → DE 'MIDDELFINNE
MIEDPOMPS'FIVE, DE (12): perseel XIV fan sate op Pean; kad. Akkrum A nû. 35 (2.86.80 ha = 7,8 pm); kaert 128 nû. 52
'MIENSKAR/'MIENSKER, IT (12): tusken de pleats fan A. Tilma (nou Wierd de Groot) en de Hege Warren (OS)
MINIA (7): 1543: "Meynga guedt" (Bb. 110b): *dêr wennet Popcke Ruurds (Roorda) (OS).*- 1543: "Meynnye gueds landen" (Bb 109b).- *"Minia" (Stkoh. 1640, 1698, nû. 27) (OS).*- "Minia" (Schot. 1718; E 1848).- "Minia Roorda in het Bosch, Zathe en Landen, 25 bunder" (te hier yn de LC fan 11-10-1850).- "Minia-sate onder Grouw" (Fr. Nl.).- → ROORDA (a).- → Trije Grouster stúdzjes s. 18, 21
MINKE' 'PÔLE, DE (13): y.f.m. de forwikseling tusken Minke' Pôlle en Tryntsje' Pôlle by in jongere generaesje is fan great bilang Jan S. de Boer (dy't syn hiele libben op Pean sliten hat) syn kommentaer út 1968: Minke' Pôlle is de nou mar mear lytse pôlle oan de eastkant fan it farwetter, dus it eastlikste fan de beide eilantsjes. It hearde alear by de pleats fan de Hemminga's (oan de eastkant fan de Greft), dy't der noch mei in pream hinne fearen om der hea of gêrs wei to heljen; nou is dat net mear de muoite wurdich, hwant de pôlle is mar mear in pear m² great. Willem G. Spoelstra, in âld man, dy't jierren mei in skipke op Pean lei en op 'e wâl in hokje hie mei in stik of seis kij, hat faek forteld dat er by oerlevering heard hie dat der alear in planke lein hie fan it lân fan Hemminga's pleats nei Minke' Pôlle. *Is de pôlle nei Minke fan Jan E. Hoekstra neamd? Sij hat tichte by it Mastersmooltsje in spultsje sette litten (OS)*

MINNE' 'FINNE, DE, IT MINNE' 'FINTSJE → DE FREARKS'FINNE
MINNE' KAMPEN, DE (12): perseel súdlik fan de Greft (a); kaert 128 nû. 42 (FA)
MINNISTE → MENNISTE
'MOARDNERSFINNE, DE (12): "Yn it wetterskip "De Leppedyk" twisken Akkrom en Grou leit in hoekje lân /./ de Moardnersfinne /./. Neffens it sizzen moat dêr lang forlyn in moard bard wêze" (S.J.v.d.Molen, Frysk Sêgeboek s.335) (OS)
'MOARDNERSHIKKE, DE (15): hikke oan de lofter kant fan de Jirnsumer dyk, de Hanjeboer foarby (TH)
MOARRE, DE (10) → DE MOARRE'SLEAT
MOARRE'LÂN, IT (12): "Te koop Morra land of de 5 mad onder Grouw a/d Morra sloot" (LC 22-10-1847)
MOARRE'MOLE, DE (5): de mole oan de Moarre bimealde grif ek lân yn de Gallelânnen (forlykje Prokl. 13-3 en 11-9-1797)
MOARREN, DE (12): krytsje lân by Modderwier oan de eastkant fan de Geausleat (kaertsje by "Acte van scheidinge Nieuw Molens land" (1748: Argyf Sminia nr 2002).- "vijf mad mieden (Morren genaamt)" (forkoft pastorijgoed) (Prokl. 11-9-1797); der moat 3 goudg. mealjild bitelle wurde oan Auke Abes, de brûker fan Ekema.- *Etymology: grif "leech, wetterich lân" (Fr. Nk. II s. 98); forlykje DE MARREN*
MOARRE'SLEAT, DE (10): ek DE GEEUWS'SLEAT(→ dêr), DE MOARRE "(stuk land aan) de Morra sloot" (LC 22-10-1847)
'MOAZESKERTIER, IT (6): it hús yn de eastlikste fan de twa sydstegen oan de noardkant fan de Neare Steech dêr't Evert Groothelm en oarehelte letter yn wenne ha. Yn in knipsel út de Frisia (samling SW), tinklik út likernôch 1960, skreau W(ytse) P(ostma) yn it stik "It Mozeskertier" dat de susters (T. en C.) Hofstra him de namme útlein hiene: "Jierren forlyn kamen hjir froulju út Koblenz mei stienguod to suteljen. Koblenzkes waerden hja neamd. Ien /./ hjitte Anna Mozes [Moses ?] en as se yn Grou wiene hiene hja yn dat húske harren thús (kertier) en sa krige dat de namme fan "It Mozeskertier" /./ Doe't /./ dy wente by kafé Fryslân kaem, is dit forhael nochris opikkere." It byskrift yn (it fotoboek) "Grou, sjoen troch /./ A. J. van Stralen" s. 39 is hjirmei oan to foljen.- → Huppeldepup jg. 7 (2000) s. 15; it Friesch Woordenboek seit op "stiengûds-wiif": "Duitsche ventster, dragende een mand met porselein-, glas- en aardewerk op het hoofd. Ook krûk-en-kantsje, krûk-en-tryn (terrine)". (TH)
MODDER, DE (7): ek MODDER'WIER, pleats noardeastlik fan Grou.- "Modderwier" (Stkoh. 1640).- "de plaet[s] de modder genaempt" (Prokl. 14-12-1651).- "Modderwier" (*OS: Stkoh. 1698, nû. 55; Schot. 1694,* 1718).- boelguod op 'e Modder (LC 24-4-1846).- "Modderwier" (*OS: E 1848;* Fr. Nl.; Topogr. krt 128 fan 1927); kaert 128 nû. 119
MODDER, DE (a) (8): it stikje gea De Modder omfette mear as de pleats De Modder.- "seekere ses mad land gelegen Op de Modder onder /./ Grouw" (Prokl. 29-3-1756): dat lân heart net by Modderwier, mar leit der ticht by, hwant it moat de mole fan Modderwier mealjild bitelje.- "9 pm greidland gelegen op de Modder o. Grouw" (LC 11-9-1782).- "9 pm greidland gelegen op de Modder, vrij van floreen dog beswaard met 6 Car.gls. jaarlyks maalgeldt" (Prokl. 16-12 1782)

MODDER, DE (b) (8): "In krite de Modder fine wy eastlik fan de Botmar" (Fr. Nk. II s. 110).- kaert 128 nû. 49
MODDERIGE 'BOL, DE (9): ek DE GRUTTE BOL, DE WIDE BOL: in marke oan 'e súdeastkant fan Grou (Goanjehuzen).- *OS: "De Baal" (Schot. 1664, 1702; kaerten Smellingerlân); "de Bâl" (Stkoh. 1708 Boarnburgum).-* "de Groete Bol (E 1848: kaert Smellingerlân).- *OS: "de Bol" (Floreenkohier 1850 Boarnburgum; misstavering "de Bolt" yn id. 1838); "de (Greate) Bol/Boal" (Fr. Nk. II s. 110); hjirfan komt de famyljenamme Bolsma: yn 1850 wennet op 'e (troch de fam. Arends it lêst bibuorke yn 1968 ôfbrutsen) pleats oan 'e Bol Ruurd Willems Bolsma.- Etymology: "ûndjipte", "út it wetter opkommen lân" (Fr. Nk. II s. 110);* kaert 128 nû. 49
DE MODDERIGE 'GEEUW → DE GEEUW (b)
MODDERIGE 'POEL, DE (9): tusken de Janssleat en de Modderige Bal yn (E 1848).- *ek wol neamd "it Puoltsje" (TH)*
'MODDERMAR, DE (9): útfeante poel yn de Aldfeanen ûnder Grou, súd fan de Folkertssleat; kaert 128 nû. 9
MODDER'WIER → DE MODDER (7).- MOESEL, DE → DE MÛZEL
MOLE'EIN, DE (12): in stik lân *bisuden It Deel, biwesten de Greft (b) en eastlik fan de Nesker Dyk, dat grif heart by "Fjildsicht" (TH);* kaert 128 nû. 58
MOLE'FINNE, DE (12): perseel lân noardlik fan de pleats Modderwier mei westlik de ferbining tusken de Biggemar en de Geeuwssleat
MOLE'FIVE, DE (a) (12): in stik lân fan 6 pm, 200 meter noardlik fan de pleats Feddema; kad. seksje A nû. 2067 (Forkeapboekje "Feddema" 1904)
MOLE'FIVE, DE (b) (12): *it middelste fan de trije efter elkoar lizzende perselen lyk foar de Hanjepleats oer benoarden de Jirnsumer Dyk (TH).-* kaert 128 nû. 76
MOLEN'PAD, HET → IT MOLE'PAAD.- MOLEN'SLOOT, DE → DE DJIPPE 'SLEAT (b).- 'MOLENSTRAAT, DE → DE 'MOLESTRJITTE.- 'MOLENSTUK, HET → IT 'MOLESTIK.- MOLEN'ZIJL, DE → DE MOLE'SYL
MOLE'PAAD, IT (2): it paed oan de súdkant fan en by de Groundaem lâns nei it Duvelseilân ta, neamd nei in wettermooltsje oan de súdkant fan de Groundaem, dat oerstallich waerd en ôfbrutsen is, doe't yn 1920 it wetterskip "De Leppedijk" der kaem (en dus net neamd nei de eardere houtmole oan de noardkant fan de Groundaem).- *OS: by riedsbislút fan 19-12-1929 it "MOLENPAD" doopt*
MOLE'SLEAT, DE = DE DJIPPE 'SLEAT (b) tusken "Abbema" en de Pikmar by it eardere Pompstasjon (Wetterleiding)
'MOLESTIK, IT (12): ek: DE FIVE.- "Te koop 't Molenstuk of de Vijf, stuk weiland en watermolen" (LC 10-1-1851)
'MOLESTRJITTE, DE (2): de yn 1911 ôfbrutsen houtmole (→ op DE 'EENDRAGT) hat stien op it plak dêr't dizze yn it bigjin fan de 20-er jierren oanleine strjitte lâns rint.- *Om't de kompanjons fan de fa. Van der Made & De Vries dêr wennen waerd de strjitte yn 'e folksmûle ek de Kompanjonsstrjitte neamd (TH).- by riedsbislút fan 19-12-1929 "Molenstraat" doopt (OS)*
MOLE'SYL, DE (10): alear DE KEIMPEMA'SYL.- 4-9-1477: "Keympema zijll" (O.O.II nû. 83); forlykje ek: 18-12-1471: "triera [pundameta] wp Kempama sijlroda wal" (O.O.I nû. 220).- "Molenzijl" (kaert 128 by de Boarn en de Sylroede)

MOLE'TRIJE, DE (12): perseel IX fan de sate op Pean (1925); kad. Akkrum A nû. 29 (1.71.30 ha = ca 4½ pm); kaert 128 nû. 52a)
MONNIKS'SÂNE, DE → DE MÛNTSE'SÂNE.- 'MOOLTSJELÂN, IT → IT MASTERS'MOOLTSJELÂN.- MORRE(-) → MOARRE(-)
'MOSKEFLAP", "DE (6): it hûs fan S. de Jong-Vollema op Boerewâl
'MOZESKERTIER, IT → IT 'MOAZESKERTIER
MÛNTSE'SÂNE, DE (12): in stik lân oan de noardnoardeastkant fan de Burstumer Mar (eigendom fan de eardere biwenner S. Bottema te Grou, dy't earder op Burstum wenne)
MUSEL, DE → DE MÛZEL
'MUURSTRATEN, DE (2): "Huizinge op de Muurstraten te Grouw" (LC 1760 nû. 428): noch net lokalisearre
MÛZEL, DE (10): 1543: "Musel" (Bb. 108a: → GREFT (a); *OS: Schot. 1694).*- "Sathe lands [Tsjesmawier] /./ hebbende /./ de Moesel ten O." (Prokl. 4-12-1747).- "Oude Moezel" (*E 1848, tusken de Biggemar en de Auke Hinnes Mar (OS);* kaert nû. 128 Grou)

NAAUW(E), NAU, NAUW(E) → NEAR(E)
NEAR 'DEEL, IT (10): *it Nauwe Deel of it Neare Deel: fan it Krúsdeel nei de Hanjesleat; "'t Nauw Deel" (Schot. 1694;* 1718*) rint op 'e grins fan Iddl en Utingeradiel (OS).*- "het Naauw-deel" (E 1848).- "It Nau-Deel" (Fr. Nl.)
NEAR 'SWIN, IT (10): sydtûke fan it Swin, likernôch 1 km súdeastlik fan Roardahuzum; it foarmet in diel fan de skieding tusken de seksjes A en B fan de kadastrale gem. Roardahuzum.- "16 pm los lant gelegen aen de vaert 't Neerswindt genaemt tot Roordahuysum" (Prokl. Iddl 8-2-1686).- "het Naauw Zwin" (neamd y.f.m. de ûnderhâldsplicht LC 20-2-1857).-"'t Nauw Swin" (Trije Grouster Stúdzjes s. 14)
NEARE 'BI(R)D, DE → DE NEARE 'BURD
NEARE 'BOL, DE (9): de forbining tusken de (Modderige) Poel (westlik) en de Modderige/Wide Bol (eastlik).- "de nauwe Bôl" (Sj[ouke] de Zee, Boarnbirgum VII. Goaingeahúzen, yn: Sljucht en Rjucht 1902 nû. 47 s. 377).- *"Neare Bôl" (OS)*
NEARE 'BURD, DE (10): wetter ûnder Grou.- "Nauwe Bird" (*OS: Schot. 1694;* 1718).- "De Nauwe Bid" (1748: kaert by "Acte v. Scheidinge Nieuw Molens Land, Sminia-argyf 2002). "Nauwe Bird" (E 1848).- "De Neare- (of De Nauwe-) Bird" (Fr. Nl.)
NEARE 'DEEL, IT → IT NEAR 'DEEL
NEARE FOLKERTS'SLEAT, DE (10): oan de noardeastkant fan Grou; kaert 128 nû. 34
NEARE 'GALLE, DE (10): "een klein stukje [Diakonijlân, 1½ pm] leggende op de wal van de Nauwe Galle" (Diakb. 1723).- "de Naauwe Galle" (E 1848).- "De Neare Gâlle, stroom bij Grouw" (Fr. Nl.)
NEARE 'GEEUW, DE (10): de Neare Geau, feart oan de noardeastkant fan Grou; kaert 128 nû. 18).- → DE GEEUW (b)
NEARE 'GREFT, DE (10): "[zathe & landen Engeburen] de Nauwe Gragt ten Oosten" (Prokl. 1-10-1736).- "de Lange Lits, die door de Graft met het Rommertsmeer, de Sayther en het Pingsmeer, en door de Naauwe Gracht in verbinding staat met de Wijde Ee" (A. J. van der Aa, Aardrijkskundig Woordenboek dl 7 s. 370)

NEARE STEECH, DE (2): de steech as sadanich bistiet net mear; dy roun oan de noardkant fan hwat nou "de Doorbraak" hjit.- "de Nauwe Steeg" (LC 3-1-1868, "woning aldaar te koop".- "de Neare Steich" (Fr. Nl.).- *"Nauwe Steeg" doopt by riedsbislút fan 19-12-1929) (OS)*
"NED. HERV. KA'PEL A° 1930", DE (6): oan 'e noardkant fan de Earste Oasterfjildstrjitte; fan 1922-1930 brûkte de "Nederlandsch Hervormde Evangelisatie Vereeniging Bid en Werk te Grouw" (skathâlder P. Hulzinga) mei de Grifformearden it "Locaal voor Evangeliesatie" (→ dêr) (TH)
NEER(-) → NEAR.- NEGEN → NJOGGENE
NEILEN, DE (10): forbynt Burstumer Mar mei it Krúsdeel (OS)
NEILEN, DE (12): lang stik lân (ca 7 pm) op Burstum; leit sahwat NNW-SSE en rikt noardlik krekt oan it Krúsdeel ta
NEISTE 'FJOUWERE, DE (12): perseel XI fan de Sate op Pean (1925); kad. Akkrum A nû. 32 + 30: 2-73-70 ha (7½ pm)
NESKER (of BURSTUMER) 'DYK, DE (2, 14): *"Nesserweg" doopt (Lw. Nwsbl. 12-12-1938 (OS).*- Oanlein 1921; nei de oarloch is it diel tusken de Parkstrjitte en it Prinses Margriet Kanael "Mr P. J. Troelstra Wei" neamd.- → "NESSER'WEI"
"NESSER'WEI" (6): Ald-notaris D. de Vries wie, net út in wjeraksel tsjin Piter Jelles Troelstra, mar min to sprekken oer de nammeforoaring hjirboppe neamd ûnder DE NESKER 'DYK (→ syn ynstjûrd stik yn de Frisia fan 1-7-1960) en liet op syn hûs oan de Nesker Dyk in boerd oanbringe mei dêrop yn greate dúdlike letters "NESSERWEI"
NEUW, NI(-), NIEU(-) → NIJ(-).- NIEUW(-) → NIJ(-)
NIJ 'DJIP, IT (10): de feart dy't rint súdlik fan it doarp nei de eardere Toetsmar; *OS: kaem via de Baei út yn 'e Grou (LC 26-9-1959); "Ny Diept" (Schot. 1694,* 1718).- "Het Nieuwe Diep" (Floreenkohier Iddl 1728 Grou nû. 10)
NIJ'DAEM, 'NIJDAM → NIJ'DAMSTRA S(T)ATE
NIJ'DAMSTRA S(T)ATE (7): yn 'e stimkohieren ek wol DAMSTRA, sate ûnder Grou.- 1543: "Nydamstra guedt" (Bb. 109b); "Nyedam" (Bb. 110b).- 1580: "Medaemster Sate", wol in forskriuwing foar "Niedaemster Sate" (Register van de geestelijke opkomsten in Oostergoo s. 18).- *"Nydamstra" (Stkoh. 1640, 1698, nû 1); "Idsard Willems tot Nidam" (1664) (OS).- 1747: Nijdamstra State forkoft great 100 pm, keaper Jacobus Bourboom, âld boargemaster fan Ljouwert en dr P. Bruinsma, siktaris fan Iddl (SW).*- "Nydam" (E 1848).- "Nijdaem; Nijdamstra-sate" (Fr. Nl.).- forl. ek 4-9-1477: "Nydampstera tolna zijl" (O.O.II nû. 83); 1664: "Nieudamster opsloot" (op 'e sitewaesjetekening by nû. 290 fan it Argyf fan Iddl).- → Trije Grouster Stúdzjes s. 10-11
NIJ'DJIPSTRJITTE, DE (2): sydstrjitte west fan de Mr P. J. Troelstra Wei.- *riedsbislút 3-3-1952 (OS)*
NIJE 'BOSKKRITE, DE (11): wetterskip ûnder Grou.- forl. DE 'BOSKKRITE
NIJE FER'MOANJE, DE (6): *bidoeld is sûnder mis IT LYTSE'HÛS (→ dêr) (TH).*- "'t Nieuw Vermaanhuis" (Prokl. 14-2-1701, 17-1-1707).- "opsienders van de Mennonite Gemeinte van 't Nieuw Vermaanhuis tot Grouw" (Prokl. (?) 17-1-1729)
NIJE 'HAVEN, DE (3): roun út 'e s.e.-hoeke fan de Baei it n.n.e. yn - seilmakker en koarlieder Johs. Gorter wenne dêr û.o. - op 'E NIJE'WÂL ta